

Zpráva o kapacitách skautského kvalifikačního vzdělávání za rok 2022

Odbor pro vzdělávání na základě pověření Výkonné rady Junáka připravil následující zprávu o kapacitách skautského vzdělávání, zejména s ohledem na kvalifikace určené pro vedoucí skautských oddílů.

Zpráva navazuje na dvě [předchozí analýzy](#) za roky 2020 a 2021. Popisuje vývoj dostupnosti čekatelských a vůdcovských kurzů a zkoušek. Zabývá se také situací kolem instruktorské kvalifikace a odborných činovníckých kvalifikací.

Díky tomu, že se dnes téměř všichni účastníci na kurzy přihlašují přes skautIS (95 %), máme k dispozici přehled o naplňování kapacit a řadu dalších analytických dat, a tak mohou být naše úvahy o skautském vzdělávání dobře podloženy.

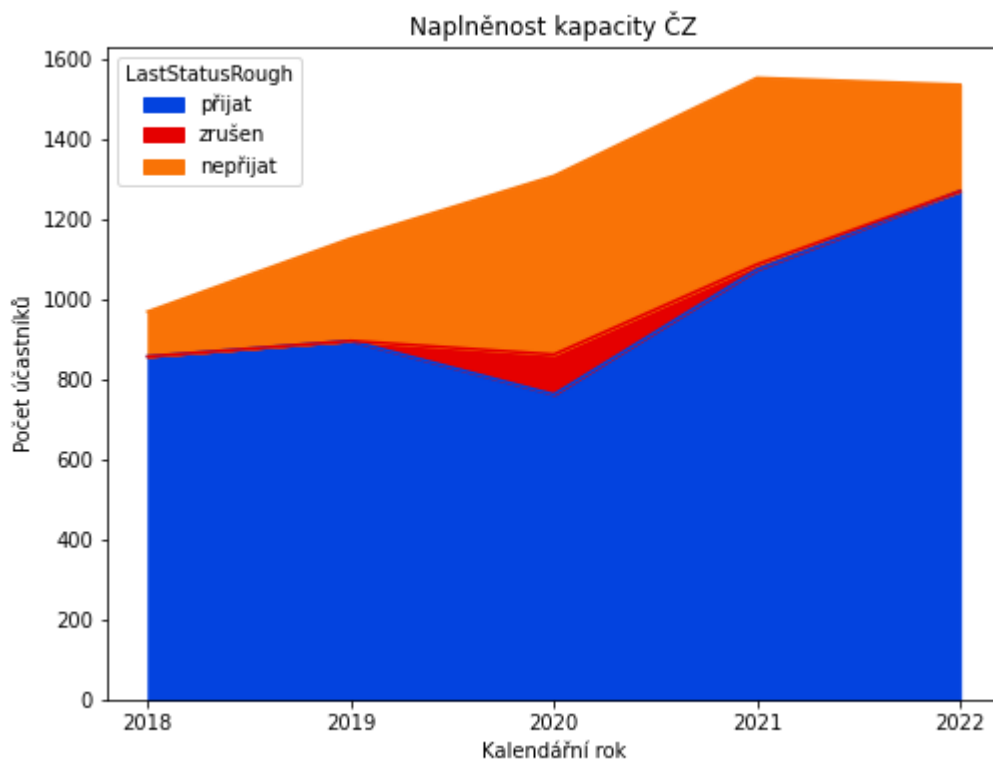
Několik shrnujících poznámek:

- Ze zprávy je zřetelné, že jsme v uplynulých letech významně navýšili kapacity čekatelského vzdělávání.
- Zároveň se zdá, že dál nenarůstá zájem o účast na čekatelských kurzech. Je to první rok, kdy zájem dál nenarůstá, proto nelze tvrdit, že to je setrvalý stav. Nicméně za pozornost to stojí.
- Stále platí, že ne všichni zájemci o čekatelskou zkoušku se dostanou na kurz. Jejich počet se ale snížil na cca polovinu oproti stavu v roce 2020.
- U vůdcovského vzdělávání jsme zaznamenali mírný nárůst kapacit. Přitom ale také dál roste zájem o účast.
- Vůdcovské kurzy nově vznikají spíše výjimečně. Malý nárůst v číslech je způsoben spíše tím, že se konaly kurzy, které nejsou každoroční než vznikem nových kurzů.
- Předpokládáme, že nárůst zájmu o vůdcovské vzdělávání bude pravděpodobně dále pokračovat. Celou dobu, co kapacity sledujeme, pracujeme s hypotézou, že se přetlak na čekatelské úrovni bude časem přesouvat do přetlaku na úrovni vůdcovské.
- Zpráva jistě má být zohledněna také při uvažování o [změnách koncepce skautského vzdělávání](#). K tomu je zapotřebí poznamenat, že zpráva vychází z dat skutečně projeveného zájmu (přihlášení se) o kurz nebo zkoušky. Zpráva nepostihuje ty, kdo by o kvalifikaci stáli, ale nehlásí se, protože předpokládají, že se nedostanou, nebo protože je pro ně formát kurzu nedostupný. Zpráva také nepostihuje potřebu organizace mít dostatek kvalifikovaných vedoucích u všech oddílů. Z jiných dat víme, že každý rok eviduje skautIS řadu výjimek z kvalifikací vyžadovaných pro vedení oddílu. V posledních třech letech je to cca 257 výjimek ročně pro vedoucího oddílu bez vůdcovské zkoušky (dále VZ), 576 výjimek ročně pro zástupce vedoucího oddílu bez VZ.
- Tato zpráva vypovídá o tom, jaké jsou kapacity kurzů a jak je uspokojován projevený zájem o získání kvalifikací. Nepojednává o potřebě kvalifikací v organizaci.

Obsah

Čekatelské kurzy	3
Vůdcovské kurzy	5
Instruktorské kurzy	7
Počty kurzů dle let – nové vs. opakující se kurzy	8
Počty udělených OČK	11

Čekatelské kurzy

Kalendářní rok	2020	2021	2022
Počet kurzů	34	38	51
Počet přijatých osob	763	1 075	1 271
Počet nepřijatých osob	446 (navíc zrušeno 100 účastnických míst – covid-19 aj.)	466 (navíc zrušeno 15 účastnických míst – covid-19 aj.)	266
% přijatých osob	65,9	70,0	82,7

Zrušená účastnická místa jsou v % započtena jako přijatí účastníci.

Během posledních tří let se podařilo navýšit počet čekatelských kurzů o 50 % a jejich kapacitu o 59 %!

Velké poděkování patří řadě dobrovolníků, kteří opakovaně připravují etablované kurzy i zakládají kurzy nové – k takto výraznému navýšení kapacit došlo hlavně kvůli jejich obrovskému nasazení! Všem zúčastněným bychom chtěli vyjádřit velké uznání a vděčnost!

Z uvedeného grafu je patrné, že se zastavil (respektive drobně klesl) zájem o čekatelské kurzy. Nabízí se zde dvě možná vysvětlení:

1) Covid-19 může být příčinou změny chování účastníků, což je téma, které se již řeší i v odborných studiích. V současné době nevíme, zda se jedná o dočasnou nebo trvalou změnu.

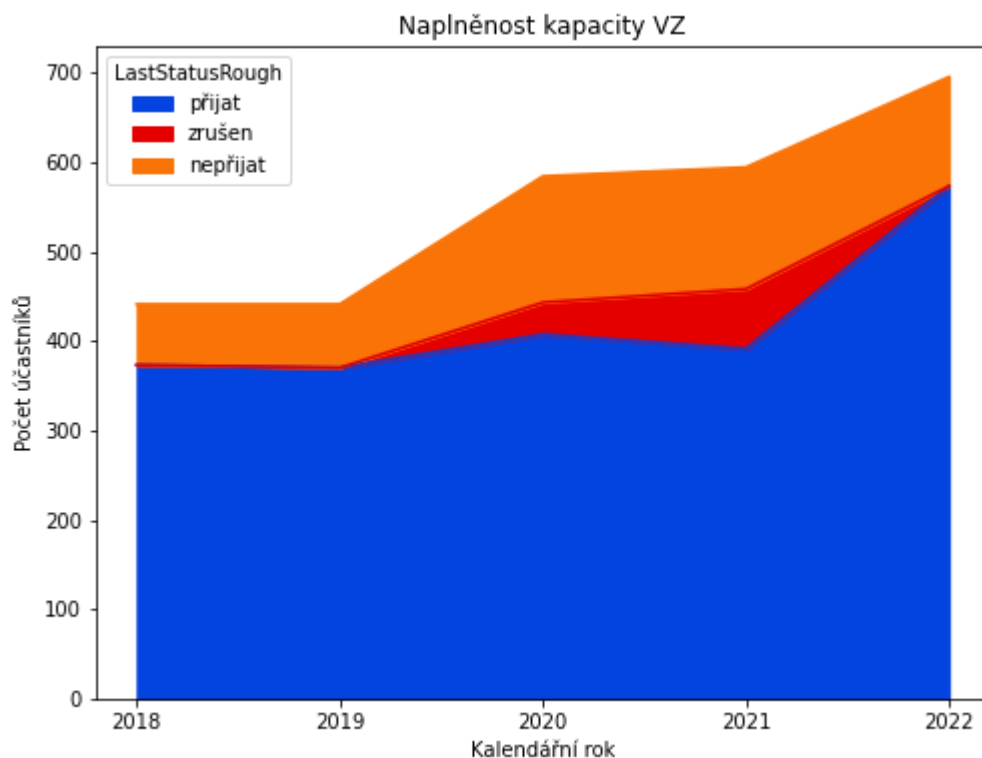
2) Dosáhli jsme zájmového stropu a v závislosti na demografické křivce vývoje členů se dá očekávat dlouhodobý zájem o čekatelské vzdělávání někde kolem hranice 1 600 lidí ročně.

Některé kurzy zaznamenávají, že se jim v poslední době nehlásí tolik zájemců. To je dáno právě velkým nárůstem počtu kurzů – účastníci se teď “rozprostírají” mezi více kurzů a nevzniká takový přetlak. Je to dobrá zpráva pro organizaci jako celek – vzdělávání se dostává k více lidem a méně riskujeme ztrátu motivace a elánu u osob, které opakovaně měly problém se na kurzy dostat. Kurzy, na které není takový převis zájemců jako dříve, se i nyní otevírají a fungují. Zároveň jistý převis zájemců, kteří se na kurzy nedostali, pořád evidujeme. Za rok 2022 jde o 266 zájemců, což odpovídá kapacitě přibližně 10 kurzů.

Stále má tedy smysl pořádat všechny dřívější i nově zavedené kurzy. A stále má smysl, aby vznikaly kurzy nové.

Další vývoj budeme bedlivě sledovat.

Vůdcovské kurzy

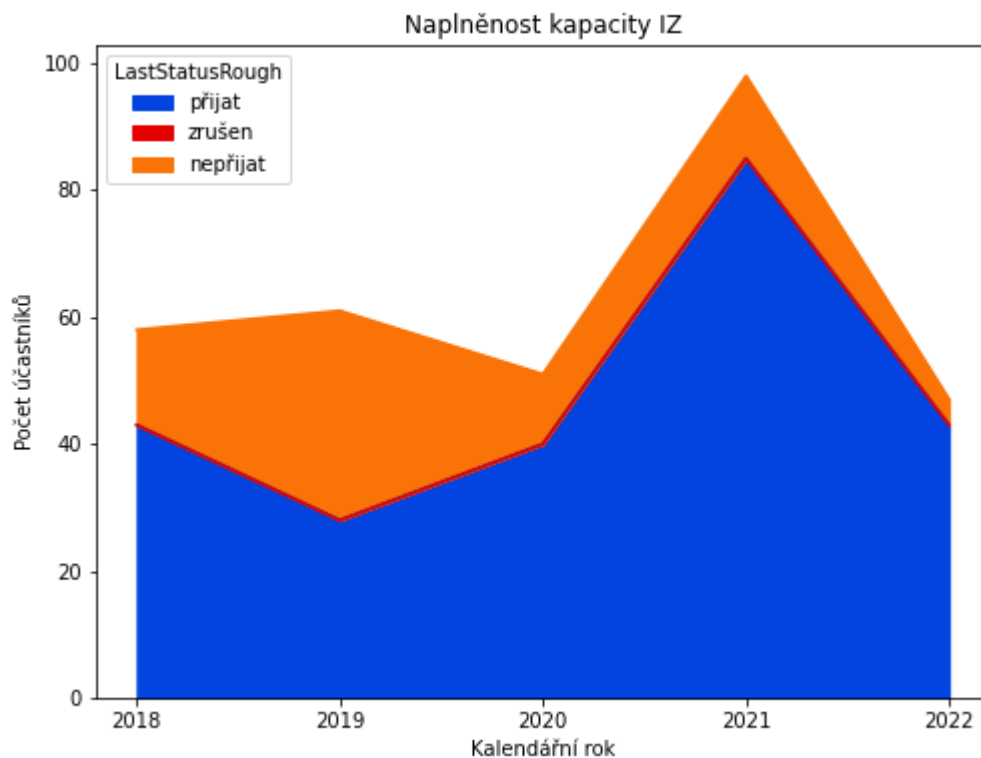

Kalendářní rok	2020	2021	2022
Počet kurzů	18	18	22
Počet přijatých osob	407	391	573
Počet nepřijatých osob	141 (navíc zrušeno 36 účastnických míst – covid-19 aj.)	136 (navíc zrušeno 67 účastnických míst – covid-19 aj.)	122
% přijatých osob	75,9	77,1	82,4

U vůdcovského vzdělávání vidíme setrvalou růstovou tendenci zájmu. Tedy hlásí se každý rok více zájemců než dříve. Je to situace, kterou jsme dlouhodobě předpokládali a mimo jiné vyplývá z dlouhodobých analýz, které se týkají věkového rozložení členů Junáka – českého skauta. Zároveň předpokládáme, že tento růstový trend bude dále pokračovat.

Zatímco v čekatelském vzdělávání jsme za poslední roky zaznamenali velký růst nových kurzů, tak v případě vzdělávání vůdcovského máme za stejné období pouze jeden nový kurz. Výše (v tabulce) uvedený skok z 18 na 22 kurzů je dán kurzy, které mají jiný než každoroční cyklus. Zvyšování celkové kapacity je v tomto případě zároveň způsobeno tím, že kurzy berou více účastníků. Vůbec není výjimka, že kurzy, které ještě před pár lety měly 24 účastníků, jich nyní berou kolem 30.

Instruktorské kurzy

Kalendářní rok	2020	2021	2022
Počet kurzů	3	6	4
Počet přijatých osob	40	85	43
Počet nepřijatých osob	11	13	4
% přijatých osob	78,4	86,7	91,5

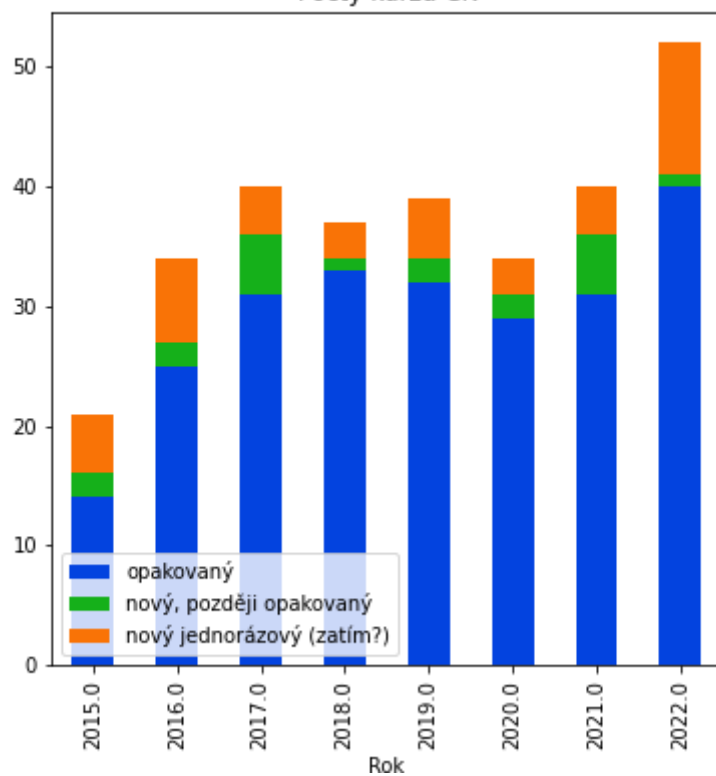
Situace v instruktorském vzdělávání je díky malému počtu kurzů a jejich odlišnostem velmi specifická, a není tak srovnatelná s čekatelským či vůdcovským vzděláváním.

V předešlých 3 letech vznikly dva nové kurzy, které umožňují získání IK. Vzhledem k počtu ostatních kurzů v organizaci, a tedy potřebným počtům IK pro udržení vzdělávání v chodu, by bylo velmi dobré, kdyby vznikaly další kurzy, kde bude možné IK získat. (Předběžně se počítá s opakováním instruktorského kurzu KIK, který byl pilotovaný v roce 2022.)

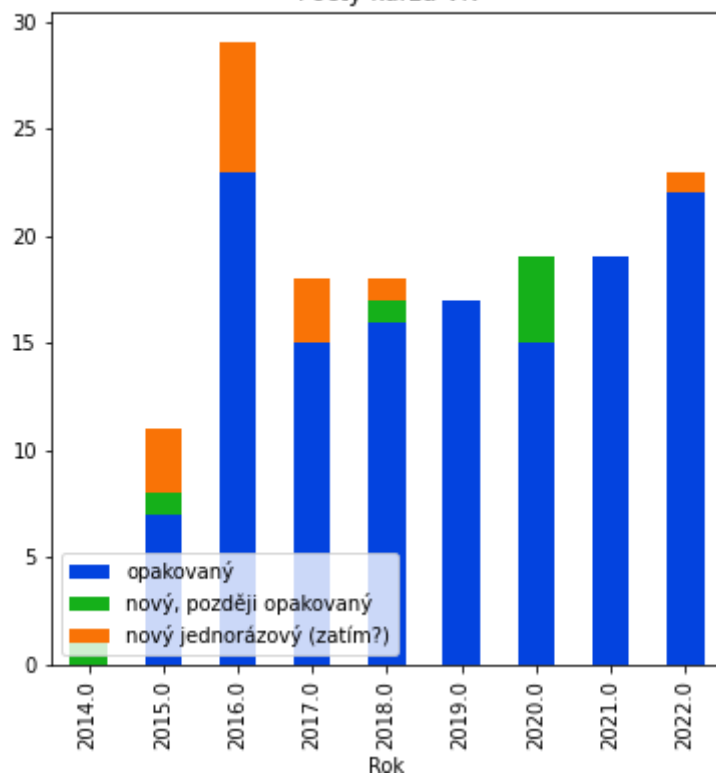
Počty kurzů dle let – nové vs. opakující se kurzy

Kalendářní rok	Typ podle kvalifikace	Opakovaný	Nový, později opakovaný	Nový
2018	IK	3	0	0
	VZ	15	2	1
	ČZ	31	3	2
2019	IK	3	0	0
	VZ	17	0	0
	ČZ	27	2	7
2020	IK	2	0	1
	VZ	14	4	0
	ČZ	27	0	7
2021	IK	4	0	2
	VZ	18	0	0
	ČZ	28	0	10
2022	IK	3	0	1
	VZ	21	0	1
	ČZ	40	1	10

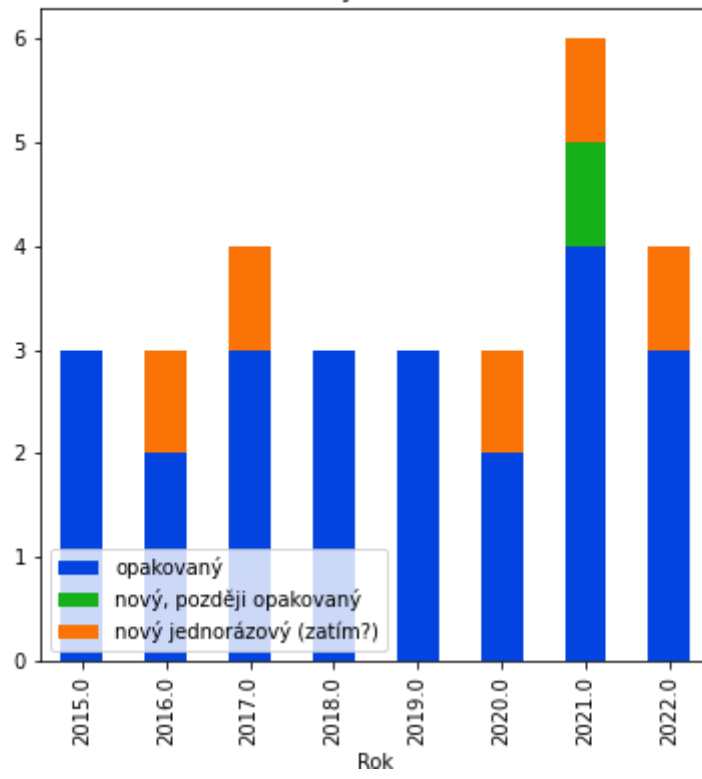
Počty kurzů ČK

Počty kurzů VK

Počty kurzů IK

Počty udělených OČK

Odborné činovnické kvalifikace (OČK) jsou důležité pro možnost realizovat kvalifikační kurzy, zejména vůdcovské. (Ověřování na čekatelských kurzech je možné jak na základě OČK, tak na základě IK.)

Tabulka ukazuje přehled OČK získávaných v posledních letech, i celkový počet držitelů (data jsou aktuální k 9. 3. 2023).

OČK/ROK	9-12/17	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (do 02/23)	Celkový počet držitelů
HOS	8	18	4	1	11	5	1	58
HOS NIŽŠÍ	7	6	1	1	3	1	0	19
MET	44	71	10	1	18	14	0	202
MZHS	51	79	15	4	13	10	4	250
ORG	25	20	8	2	12	9	3	79
ORG NIŽŠÍ	0	5	2	4	1	1	1	14
PED	25	64	9	2	14	15	5	170
PRV	26	15	6	1	2	2	0	52
PRV NIŽŠÍ	0	4	3	0	1	0	0	8
PSY	5	4	6	1	4	8	2	70
TABBEZ	4	22	23	1	4	18	2	74
VED	37	73	10	7	7	14	5	186
ZDR	0	28	10	20	3	8	0	191
ZDR NIŽŠÍ	2	4	2	1	3	3	1	16
Celkem	234	413	109	46	96	108	24	1 389

Pro úplnost uvádíme, že v letech 2017 a 2018 docházelo ke změně systému OČK, a tak některá byla uznána "automaticky" a v to rámci přibližně dvouletého období.

Počet udělovaných nižších OČK (určených původně pro ověřování u čekatelských zkoušek) může být ovlivněn změnou Řádu pro vzdělávání z roku 2021, díky které pro zkoušení u čekatelské zkoušky postačuje instruktorská kvalifikace – tím pádem nižší OČK potřebují již jen komisaři, kteří nemají IK nebo standardní OČK a pro něž je tato cesta jednodušší.

Na vytvoření této zprávy se podíleli:

Radek Procyk – Maverick, Jan Šimbera – Prófa, Filip Hlavinka – Mukóki, Ivana Petrová – Bzííí.

V dubnu 2023 vydal Odbor pro vzdělávání